

Rapport

Datum: 20 februari 2006
Rapportnummer: 2006/063

Klacht

Verzoekers zijn op 18 januari 2004 aangehouden in hun woning wegens mishandeling van hun buurvrouw en haar dochter en meegenomen naar het politiebureau voor verhoor.

Verzoekers klagen erover dat een hulpofficier van justitie van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost verzoekster tijdens het verhoor onheus heeft bejegend door:

- haar te beschuldigen van poging tot moord;
- haar zodanig te intimideren dat verzoeker in zijn verhoorkamer alles heeft kunnen verstaan;
- haar uit te lachen toen zij hem verzocht te onderzoeken of de buurvrouw kon bewijzen dat zij haar dochter bijna zou hebben gewurgd;
- op haar vraag waar de politie was gedurende de jaren dat de buurvrouw hen had gestalkt, tegen haar te schreeuwen "De politie is er niet voor u, wat verbeeldt u zich, wij zijn niet oproepbaar!";
- haar psychisch onder druk te zetten door te zeggen dat zij pas naar huis, naar haar kinderen mocht, wanneer zij een aanvullende verklaring had afgelegd.

Verzoekers klagen er tevens over dat ambtenaren van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost op 18 en 19 januari 2004 in totaal vier keer hebben geweigerd aangifte op te nemen jegens hun buurvrouw wegens het op 18 januari 2004 achtervolgen van hun gezin en het ophitsen en loslaten van haar hond op korte afstand van hen.

Voorts klagen verzoekers erover dat een met naam genoemde ambtenaar van dit korps vóór en na de rechtszaak op 4 mei 2004 over deze zaak heeft gesproken met zijn bureu, waarna deze buurvrouw verzoekster op de basisschool heeft verboden om nog iets met de kinderen te doen, omdat zij bijna een kind zou hebben vermoord.

Eveneens klagen verzoekers erover dat een andere politieambtenaar met zijn bureu heeft gesproken over de gebeurtenissen op 18 januari 2004, waarna verzoekster is geschorst uit de ouderraad van de basisschool, omdat de buurvrouw lid van het bestuur was en zij zeker wist dat verzoekster zou worden veroordeeld.

Ook klagen verzoekers erover dat de informatie die naar aanleiding van de gebeurtenissen van 18 januari 2004 aan de pers is verschaft niet volledig was en dat er na de rechtszaak geen rectificatie is geplaatst. In het persbericht ontbrak dat ook de kinderen van verzoekers erbij aanwezig waren geweest en dat de buurvrouw hen had achtervolgd en de hond had opgehitst.

Op 17 februari 2004 heeft de advocaat van verzoekers in een brief aan de officier van justitie te 's-Hertogenbosch verzocht om strafrechtelijke vervolging in te stellen tegen verzoekers' buurvrouw op basis van artikel 285b van het Wetboek van Strafrecht.

Verzoekers klagen erover dat de politie niet observeert op de momenten dat verzoekster met haar kinderen naar buiten gaat, maar op momenten dat zij in huis zijn, terwijl de officier van justitie bij brief van 31 maart 2004 heeft laten weten dat er geen vervolging van verzoekers' buurvrouw zal plaatsvinden, aangezien er geen bewijs voor stalking voorhanden is, omdat regelmatige surveillances niets hebben opgeleverd.

Ten slotte klagen verzoekers erover dat de politie zegt dat zij geen onafhankelijke getuigen heeft kunnen vinden, terwijl verzoekers zelf wel in korte tijd van een vriendin, een kennis en twee buurtbewoners getuigenverklaringen hebben kunnen opnemen.

Beoordeling

Algemeen

Verzoekers ondervinden sinds enige jaren overlast van hun burens. Verzoekers hebben al diverse keren meldingen gedaan van stalking door hun buurvrouw. Op 25 november 2002 hebben zij (na een eerdere poging daartoe) aangifte gedaan tegen hun buurvrouw, maar deze zaak is geseponneerd.

Op 18 januari 2004 is het weer tot een aanvaring tussen verzoekers en hun buurvrouw gekomen. Verzoekers liepen met hun twee zoontjes van vier en zes jaar oud en hun hond door een buitengebied in de buurt. Op een gegeven moment kwam de buurvrouw met haar dochter van dertien jaar oud achter hen lopen. Zij hadden hun hond bij zich, die de buurvrouw op korte afstand van verzoekers' gezin losliet. Volgens verzoeker viel de hond van de burens een van hun kinderen aan en heeft hij deze op afstand proberen te houden. Volgens de buurvrouw schopte verzoeker de hond zonder aanleiding. Er ontstond een meningsverschil dat overging in een worsteling en erin eindigde dat verzoeker de buurvrouw naar de grond werkte waardoor zij op haar rug op de grond kwam te liggen. Verzoeker bleef haar tegen de grond gedrukt houden. Het buurmeisje had verzoekster intussen uitgemaakt voor tuinkabouters. Volgens verzoekster maakte het buurmeisje hierbij een voorwaartse beweging in haar richting waarop zij het meisje bij haar jas ter hoogte van haar nek vastpakte en haar naar de grond werkte. Hierop begon het meisje te huilen en liet zij haar los.

Volgens het buurmeisje pakte verzoekster haar niet bij haar jas, maar in haar nek vast en kneep zij haar keel dicht. Zij kon haar evenwicht niet houden en viel op de grond, waarna verzoekster op haar ging zitten. Er liep bloed uit haar neus en haar linkerwang deed zeer. Zij kon zich niet herinneren of verzoekster haar had geslagen. Daarna is verzoekster van haar af gegaan aldus de verklaring van het buurmeisje tegenover de politie.

Over die bloedneus hebben verzoekers nog verklaard dat zij deze al voor die tijd had.

Verzoekers (en hun burens) zijn daarop naar huis gegaan, alwaar verzoekers door ambtenaren van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost zijn aangehouden nadat hun buurvrouw melding had gemaakt van de mishandeling in het buitengebied. Verzoekers zijn overgebracht naar het politiebureau en zijn daar verhoord.

I. Ten aanzien van de bejegening door de hulpofficier van justitie

Bevindingen

1. Verzoekers klagen erover dat de hulpofficier van justitie, de heer Y, verzoekster tijdens het verhoor op het politieambtenaar op 18 januari 2004 onheus heeft bejegend. Hij zou haar hebben beschuldigd van poging tot moord, hij heeft haar zodanig geïntimideerd dat verzoeker in zijn verhoorkamer alles heeft kunnen verstaan wat hij tegen haar zei, hij heeft haar uitgelachen toen zij hem vroeg te onderzoeken of de buurvrouw kon bewijzen dat zij haar dochter bijna zou hebben gewurgd. Tevens heeft de heer Y geschreeuwd: "De politie is er niet voor u, wat verbeeldt u zich, wij zijn niet oproepbaar!" op verzoeksters vraag waar de politie was gedurende de jaren dat de buurvrouw hen had gestalkt. Tot slot stellen verzoekers dat de heer Y haar onder druk heeft gezet door te zeggen dat zij pas naar huis, naar haar kinderen, mocht gaan wanneer zij een aanvullende verklaring had afgelegd.

2. De korpsbeheerder heeft in zijn reactie van 22 juni 2005 op de klacht aangegeven dat hij de klacht niet gegrond acht. Hij heeft zich daartoe gebaseerd op de verklaring die de hulpofficier van justitie in het kader van de interne klachtprocedure op 15 juni 2004 heeft afgelegd. In die verklaring heeft politieambtenaar Y verklaard dat hij uitgebreid met verzoekers had gesproken en dat hij verzoeker de ernst van de situatie heeft willen laten beseffen. Hij heeft mogelijk op dwingende wijze tegen hen gesproken en hen gewezen op de consequenties van hun handelen. Dit is door hem in correcte bewoordingen gedaan, aldus de politieambtenaar. In zijn beleving had hij voldaan aan hetgeen van hem mocht worden verwacht.

Vervolgens heeft de korpsbeheerder aangegeven dat de door verzoekster geuite beschuldigingen, intimidaties, het haar uitlachen en onder psychische druk zetten niet door de hulpofficier waren geuit, gedaan of geplaatst.

3. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder hebben verzoekers laten weten dat de heer Y nooit in de verhoorkamer is geweest waar verzoekster werd verhoord, omdat dit volgens hem een stinkhol was. Hij schreeuwde dat er niet gerookt mocht worden en dat de asbak, die verzoekster van een politieambtenaar had gekregen, weggehaald moest worden. Dit alles deed de heer Y zonder zich voor te stellen. Op de drempel vertelde hij verzoekster dat hij haar later zou spreken.

De tweede keer dat zij hem sprak was in een andere ruimte. De politieambtenaren Y1 en Y2 waren hierbij aanwezig. Verzoekster heeft toen gevraagd of zij haar handen niet moesten onderzoeken om te kunnen bewijzen of ontkrachten dat zij haar buurmeisje bijna gewurgd zou hebben. Hierop lachten de heren Y en Y1 haar uit en had de heer Y2 het schaamrood op de kaken staan. Wat verzoekster ook naar voren bracht, er werd niet naar geluisterd, aldus verzoekers. Zij werd enkel afgeblaft. Ook heeft de heer Y opgemerkt dat verzoekster erg dankbaar moest zijn dat zij naar huis mocht na het afleggen van een aanvullende verklaring, omdat ze ook kon worden vastgehouden.

4. Op 7 oktober 2005 heeft de heer Y tegenover twee medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman een verklaring afgelegd. Hij heeft verklaard dat hij op het politiebureau twee keer met verzoekster heeft gesproken en een keer met verzoeker. Verzoekers waren redelijk verongelikt omdat ze waren aangehouden. Verzoekster vertelde dat zij steeds door haar buurvrouw werd belaagd en dat zij nu opeens van alles werd beticht, terwijl zij eigenlijk slachtoffer was. Verzoekster wilde graag de voorgeschiedenis vertellen. Y heeft verzoekster tot op zekere hoogte de ruimte gegeven voor haar emoties, maar op een gegeven moment heeft Y het afgekapt, omdat hij zich wilde beperken tot het voorval van die middag. Hij heeft haar duidelijk gemaakt dat het onderzoek verder zou moeten uitwijzen wat er was gebeurd.

In zijn verklaring van 15 juni 2004 heeft Y verklaard dat hij dwingend tegen verzoekster heeft gesproken. Hiermee heeft hij bedoeld dat hij duidelijk heeft gesproken en haar heeft doordrongen van de ernst van het strafbare feit, wat de consequenties ervan waren. Het was moeilijk om tot verzoekster door te dringen. Hij heeft niet met stemverheffing tot haar gesproken, aldus Y. Wel heeft hij het gesprek af en toe afgekapt, om haar weer duidelijk op de hoogte te stellen van wat de feiten waren. Y heeft haar ervan moeten doordringen dat het een ernstige zaak was, waarvan zij werd verdacht.

Y heeft verklaard dat hij verzoekster niet heeft beschuldigd van poging tot moord. Moord houdt in dat er sprake is van voorbedachte rade. Daarvan was hier geen sprake, dus over moord zal hij het nooit hebben gehad, aldus Y. Wel heeft Y waarschijnlijk gezegd dat verzoekster werd verdacht van poging tot doodslag of zware mishandeling. Wellicht heeft verzoekster hier moord van gemaakt, aldus Y, omdat het juridische verschil ertussen veelal niet bekend is bij burgers.

Over het intimideren van verzoekster heeft Y verklaard dat hij zich er niet van bewust is geweest dat hij verzoekster heeft geïntimideerd, dit was ook niet zijn opzet. Y heeft wel het gesprek af en toe afgekapt om zelf wat te zeggen. Dit heeft verzoekster wellicht als intimiderend ervaren. Het is volgens Y mogelijk geweest dat verzoeker hem met verzoekster heeft horen praten. De verhoorkamers zijn gehorig en de deuren van deze kamers hebben opengestaan.

Y heeft ook verklaard dat hij verzoekster niet heeft uitgelachen toen zij voorstelde om haar handen te onderzoeken. Y weet niet hoe verzoekers daarbij komen.

Y heeft eveneens aangegeven dat hij zich niet kon herinneren dat hij tegen verzoekster heeft gezegd: "De politie is er niet voor u. Wat verbeeldt u zich". Het enige dat Y zich kon herinneren is dat hij heeft gezegd dat de politie meer te doen heeft dan alleen haar problematiek. De politie probeert wel bij alles te zijn, maar kan niet altijd komen opdraven.

Tot slot heeft Y verklaard dat hij zich niet kon herinneren dat hij met verzoekster over de kinderen heeft gesproken. Waarschijnlijk heeft Y wel tegen verzoekster gezegd dat "hoe sneller zij duidelijkheid verschaftte over wat er was gebeurd, hoe sneller zij klaar was. Anders zou zij wellicht in verzekering worden gesteld."

5. Ook politieambtenaar Y1 heeft op 7 oktober 2005 een verklaring afgelegd. Verzoekers zijn volgens hem in twee aparte verhoorkamers verhoord. Deze kamers liggen naast elkaar. Het is volgens Y1 goed mogelijk dat zij hebben kunnen verstaan wat er in de aangrenzende ruimte werd gezegd, omdat de deuren openstonden. Het verhoren verliep in goede harmonie, hoewel verzoekers wel vrij defensief waren. Dit vond Y1 wel begrijpelijk omdat zij zich slachtoffer voelden, maar opeens verdachten waren. Y1 heeft verzoeker verhoord. In dit verhoor heeft hij zich beperkt tot wat er die middag was gebeurd, dit heeft hij verzoeker ook uitgelegd.

Y1 is bij de voorgeleiding aan hulpofficier van justitie Y aanwezig geweest. Volgens Y1 stelde Y zich gewoon formeel op. Hij heeft uitgelegd wat precies de gang van zaken was en dat hij eventueel contact zou opnemen met de officier van justitie over de beslissing tot inverzekeringstelling van verzoekster. Er was verbaal geen harde sfeer, alles ging harmonieus. Verzoeker was goed benaderbaar. Volgens Y1 is de frustratie pas na die zondag ontstaan, toen zij geen aangifte mochten doen.

Over de klachten die verzoekers over Y hebben, heeft Y1 verklaard dat hij niet meer weet wat er precies is gezegd bij de voorgeleiding aan de hulpofficier van justitie. Volgens hem is er slechts gesproken over mishandeling en over de bedreiging door verzoekster. Volgens hem is er niets gezegd over moord. Er is evenmin sprake geweest van intimidatie. Over uitlachen was hem niets bekend. Y zal dat zeker niet hebben gedaan, hij heeft zijn taak heel serieus genomen. Van schreeuwen dat de politie er niet voor verzoekers was, staat Y1 niets bij. Volgens hem heeft er niemand geschreeuwd. Ook verzoekers niet. Dat Y tegen verzoekster zou hebben gezegd dat zij pas naar huis, naar haar kinderen mocht als zij een aanvullende verklaring had afgelegd, komt Y1 niet bekend voor. Het was volgens Y1 niet waarschijnlijk dat hij dit heeft gezegd, omdat Y zich niet met het opnemen van de verklaringen heeft beziggehouden, slechts met het doorlezen ervan, en met zijn hulpofficier van justitie taken. Daarna is Y naar de teamkamer gegaan.

Y1 was eerder klaar met zijn verhoor van verzoeker, dan zijn collega Y2 met het verhoor van verzoekster. Y1 heeft daarom nog een poosje met verzoeker gesproken. Dit was in de receptieruimte, niet in de verhooruimte. Dit gesprek ging over het werk van verzoeker, dat hij veel van huis was. Ook hebben zij nog gesproken over de problemen met de burens. Verzoeker heeft toen niets gezegd over intimidatie of het feit dat hij het gesprek tussen zijn vrouw en de hulpofficier van justitie had kunnen volgen. Niets van wat verzoekers nu naar voren brengen, is toen ter sprake gekomen. Volgens Y1 voelde verzoeker zich juist goed behandeld. Y1 en verzoeker zijn in goede harmonie uit elkaar gegaan, aldus Y1.

6. Politieambtenaar Y2 heeft op 11 oktober 2005 een verklaring afgelegd. Hij heeft verklaard dat hij de verklaring van verzoekster heeft opgenomen. Het verhoor verliep goed, het was een rustig gesprek. Y2 heeft haar op de cautie gewezen, maar zij heeft gewoon haar verhaal verteld. Het heeft hem dan ook verbaasd dat verzoekers een klacht hebben ingediend over dit gesprek. Y2 heeft verzoekster duidelijk gemaakt dat het verhoor alleen betrekking zou hebben op hetgeen er die middag was gebeurd. In eerste instantie had verzoekster hier begrip voor, maar aan het eind van het gesprek heeft zij aangegeven dat zij met de hulpofficier van justitie toch over de voorgeschiedenis wilde praten. Y2 is bij dat gesprek niet aanwezig geweest. Zijn collega Y1 wel. Y2 bevond zich op dat moment in een ander deel van het politiebureau, daar was hij de aangiften van de buurvrouw en haar dochter aan het uitwerken.

De ruimtes waar verzoekers werden verhoord bevonden zich naast elkaar. Het is daar erg gehorig, volgens Y2. Hijzelf heeft niets meegekregen van het verhoor dat Y1 verzoeker heeft afgenomen.

Beoordeling

7. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Dit betekent onder meer dat bestuursorganen handelingen achterwege moeten laten die in strijd zijn met datgene wat in het algemeen als onfatsoenlijk wordt ervaren. Onder het begrip handelen valt onder andere het doen of laten van feitelijke handelingen, het uitspreken of juist achterwege laten van bepaalde opmerkingen en het aannemen of achterwege laten van een bepaalde houding. Ook betekent het vereiste van correcte bejegening dat een bestuursorgaan burgers zoveel mogelijk op een juiste wijze te woord dient te staan en zich dient te onthouden van opmerkingen die de suggestie kunnen wekken dat het van zijn machtspositie in relatie tot die burger gebruik zou kunnen maken. Dit laatste houdt onder meer in dat een politieambtenaar in zijn contacten met burgers zorgvuldigheid dient te betrachten en zich dient te onthouden van opmerkingen die bij de burger de suggestie kunnen opwekken dat er druk op hem wordt uitgeoefend om te voldoen aan verplichtingen, zeker wanneer die verplichtingen geen wettelijke basis hebben of niet zijn opgelegd door een rechter.

8. Verzoekers klagen erover dat Y verzoekster heeft beschuldigd van poging tot moord. De Nationale ombudsman acht het niet waarschijnlijk dat Y verzoekster heeft beschuldigd van poging tot moord. De verdenking betrof een poging tot doodslag dan wel mishandeling. De Nationale ombudsman acht het dan ook zeer onaannemelijk dat een hulpofficier van justitie, die op de hoogte is van het juridisch jargon, zal hebben gesproken over poging tot moord, terwijl dit een geheel andere kwalificatie betreft dan doodslag. Moord impliceert voorbedachte rade. Daarvan is hier in het geheel geen sprake geweest. De mededeling dat er verdenking van poging tot *doodslag* was, kan niet worden beschouwd als een opmerking die niet gemaakt had behoren te worden, aangezien dit een vaststaand feit was. Van schending van het vereiste van correcte bejegening is dan ook geen sprake.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

9. Met betrekking tot het intimideren, uitlachen en schreeuwen merkt de Nationale ombudsman het volgende op. Verzoeker heeft aangegeven dat hij vanuit de verhoorkamer waarin hij zat alles heeft kunnen verstaan wat Y tegen verzoekster heeft gezegd. De betrokken ambtenaren hebben beide verklaard dat het gesprek tussen verzoekster en Y zonder stemverheffing, intimidatie of gelach is gevoerd. Y heeft wel verklaard dat hij op dwingende wijze heeft gesproken en het verhaal van verzoekster een paar keer heeft afgekapt, omdat hij zich wilde beperken tot hetgeen er die middag was gebeurd. Tevens is het mogelijk dat hij heeft geprobeerd duidelijk te maken dat de politie meer te doen heeft dan alleen haar problematiek en dat de politie dus niet altijd kan komen opdagen. De Nationale ombudsman acht het voorstelbaar dat verzoekers de dwingende wijze waarop Y tegen verzoekers heeft gesproken als onprettig hebben ervaren. Het feit dat Y verzoekster af en toe heeft afgekapt in haar verhaal omdat hij zich wilde beperken tot hetgeen er die middag was voorgevallen, kan dit gevoel hebben versterkt, evenals de mededeling dat de politie er niet altijd voor hen kan zijn. Echter, een dwingende toon, het afkappen van een verhaal en het duidelijk maken wat de prioriteiten van de politie zijn, maakt deze wijze van communiceren tegenover verzoekster nog niet tot een onjuiste.

Daarnaast heeft politieambtenaar Y1 verklaard dat hij na het verhoor van verzoeker nog met hem heeft gesproken over diens werk en over de problemen met de burens. Tijdens dit gesprek heeft verzoeker niets gezegd over intimidatie of dat hij het hele gesprek tussen Y en verzoekster heeft kunnen verstaan. Het bevreemdt de Nationale ombudsman dat verzoeker op dat moment niets heeft gezegd over het onheus bejegenen van zijn echtgenote door Y. Het komt de Nationale ombudsman voor dat zo'n informeel gesprek juist de gelegenheid is om dit soort ongenoegens aan te kaarten. Gelet op deze feiten, hecht de Nationale ombudsman minder waarde aan de lezing van verzoekers. Niet is komen vast te staan dat de betrokken ambtenaar heeft gehandeld in strijd met het vereiste van correcte bejegening.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

10. Tot slot merkt de Nationale ombudsman het volgende op met betrekking tot het psychisch onder druk zetten teneinde een aanvullende verklaring van verzoekster te verkrijgen.

Gelet op de inhoud van deze aanvullende verklaring, het betrof onder meer de wijze waarop zij haar buurmeisje had vastgepakt, kan worden gesteld dat deze verklaring relevant was voor het onderzoek. In het kader van het onderzoek kon dan ook van verzoekster worden gevraagd dat zij een aanvullende verklaring zou afleggen. Het is niet meer dan juist dat verzoekster er dan op wordt gewezen dat het verblijf op het politiebureau nog wat langer zou gaan duren. Dat dit gegeven voor verzoekster met zich meebrengt dat er nog meer tijd overheen zou gaan voor zij haar kinderen weer zou zien, betekent niet dat een dergelijke mededeling niet gedaan mag worden. De precieze inhoud van deze opmerking is in de loop van het onderzoek echter niet helder geworden. Evenmin zijn er feiten of omstandigheden naar voren gekomen die ten aanzien van dit punt doorslaggevend kunnen zijn.

De Nationale ombudsman onthoudt zich daarom met betrekking tot dit klachtonderdeel van een oordeel.

II. Ten aanzien van het weigeren aangifte op te nemen

Bevindingen

1. Ook klagen verzoekers erover dat ambtenaren van dit politiekorps op 18 en 19 januari 2004 in totaal vier keer hebben geweigerd om aangifte op te nemen jegens hun buurvrouw wegens het op 18 januari 2004 achtervolgen van hun gezin en het ophitsen en loslaten van haar hond op korte afstand van hen.

Toen de politieambtenaren Y2 en Y1 ter aanhouding bij hun huis kwamen, heeft verzoeker kenbaar gemaakt dat hij aangifte tegen zijn buurvrouw wilde doen. Dit was niet mogelijk. Ook tijdens het verhoor op het politiebureau heeft de heer Y1 tot twee keer toe geweigerd de aangifte tegen de buurvrouw op te nemen. Volgens hem kwam dit allemaal ter sprake tijdens de rechtszaak. Ook de volgende dag, toen verzoeker terugging naar het politiebureau heeft een politieambtenaar gezegd dat hij toch maar geen aangifte moest doen, nadat hij reeds was gestart met het opnemen van de aangifte. Verzoeker moest dat op vrijdag maar bij zijn collega Y5 doen. Vervolgens heeft de officier van justitie op de zitting in zijn requisitoir opgemerkt dat het hem had bevreemd dat verzoekers geen aangifte tegen de buurvrouw hadden gedaan, omdat hij uit het door haar afgelegde proces-verbaal van aangifte al een aantal strafbare feiten had afgeleid als het aanzetten van de hond tegen verzoekers en het hen achtervolgen.

2. Op 8 april 2005 heeft een medewerkster van het Bureau Nationale ombudsman telefonisch contact opgenomen met de officier van justitie. Deze bevestigde het verhaal

van verzoekers dat hij zich had verbaasd over het feit dat zij geen aangifte tegen de buurvrouw hadden gedaan. Hij was van mening dat de politie de aangifte had moeten opnemen, de politie is daar wettelijk toe verplicht. Omdat de zaak door de politie maar eenzijdig was opgepakt, heeft hij een uitspraak zonder strafoplegging geëist.

3. In eerste instantie heeft de korpsbeheerder bij brief van 14 juni 2005 in reactie op de klacht laten weten dat hij dit klachtonderdeel niet gegrond acht, omdat in de verklaringen die verzoekers als verdachten hebben afgelegd, de "aangiften" tegen hun buurvrouw als zodanig werden opgenomen en verwerkt.

In zijn tweede reactie op de klacht heeft de korpsbeheerder zijn standpunt aangevuld. In zijn brief van 22 juni 2005 heeft hij geschreven dat verzoekers was geadviseerd om met het doen van aangifte tegen hun buurvrouw te wachten tot vrijdag 23 januari 2004, wanneer de buurtbrigadier, de heer Y5, weer aanwezig zou zijn. Hij fungeerde als contactpersoon tussen verzoekers en de politie. Er was een afspraak met verzoekers gemaakt dat zij contact met hem zouden opnemen wanneer er sprake was van eventuele strafbare feiten (van de zijde van hun burens). De korpsbeheerder handhaafde zijn standpunt dat de klacht niet gegrond was.

4. Verzoekers hebben bij brief van 22 juli 2005 op het standpunt van de korpsbeheerder gereageerd. Zij hebben geschreven dat de korpsbeheerder het in zijn brief heeft over een advies om vijf dagen te wachten met het doen van aangifte. Op hen kwam het een en ander niet over als een advies. Bovendien was de heer Y5 niet vaak aanwezig en had hij geen vervanger, waardoor deze werkwijze niet betrouwbaar is gebleken. Door de weigerachtige houding van de politie om de aangifte op te nemen, is hun aanklacht tegen de buurvrouw en haar dochter nooit bij de zaak betrokken en hebben zij geen verantwoording voor hun daden hoeven afleggen.

5. Politieambtenaar Y1 heeft op 7 oktober 2005 nog verklaard dat hij geen aangifte had opgenomen omdat er die middag geen sprake was van een strafbaar feit. Het achtervolgen door de buurvrouw an sich was niet te kwalificeren als stalking, maar dit kan wel deel uitmaken van stalking. Het feit dat verzoekers door de buurvrouw waren achtervolgd heeft hij wel in het verhoor verwerkt en ook heeft hij de buurvrouw hierover nog nader verhoord, hetgeen hij heeft verwerkt in een proces-verbaal.

6. Volgens hetgeen politieambtenaar Y2 op 11 oktober 2005 heeft verklaard heeft hij verzoekster erop gewezen dat zij beter op maandag langs kon komen voor het opnemen van haar aangifte tegen de buurvrouw, omdat het dan rustiger was dan die zondag. Ze waren op dat moment erg druk met het opnemen van alle verklaringen en aangiften, hetgeen veel tijd in beslag nam. Daarbij zaten ze met een tijdsdruk, ze hadden slechts de wettelijke termijn van zes uur ter beschikking om alles op te nemen. Bovendien waren de kinderen van verzoekers bij kennissen ondergebracht en zij wilden verzoekers niet zo lang bij hun kinderen weghouden.

Beoordeling

7. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten.

8. Op grond van artikel 161 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) is een ieder bevoegd aangifte te doen van een geconstateerd strafbaar feit en dient een politieambtenaar deze op basis van artikel 163 Sv op te nemen. De Nationale ombudsman acht weinig ruimte aanwezig voor een uitzondering op de verplichting om aangifte van strafbare feiten op te nemen. Dit heeft te maken met het feit dat toetsing door de voor opsporing verantwoordelijke instantie, het Openbaar Ministerie, bij voorbaat onmogelijk is als gebeurtenissen die mogelijk voor een strafrechtelijke afdoening in aanmerking komen, niet in een aangifte worden opgenomen (zie Achtergrond, onder 1.).

9. In dit geval wilden verzoekers aangifte doen van een strafbaar feit, jegens hun buurvrouw wegens het ophitsen van haar hond en het hen achtervolgen. Zowel in hun woning bij hun aanhouding als op het politiebureau tijdens het verhoor en de volgende dag op het politiebureau heeft verzoeker aangegeven dat hij aangifte wilde doen, maar alle keren werd dit geweigerd. Het door de korpsbeheerder aangevoerde argument dat verzoeker niet direct aangifte kon doen, omdat hij daarvoor (alleen) bij een collega terecht kon omdat deze het aanspreekpunt voor verzoekers was bij de politie en deze pas over vijf dagen weer aanwezig zou zijn, acht de Nationale ombudsman niet overtuigend. Hetzelfde geldt voor het aangevoerde argument dat verzoekers "aangiften" wel in het proces-verbaal van verhoor zouden worden verwerkt. Het feit dat het op zondag wellicht te druk was om aangifte op te nemen is begrijpelijk, maar dit mag er niet toe leiden dat de volgende dag wederom is geweigerd de aangifte op te nemen.

Gelet op hetgeen hierboven onder 8. is opgenomen, had de politie naar aanleiding van verzoekers uitdrukkelijke verzoeken om aangifte te doen, niet mogen weigeren deze op te nemen.

Toetsing door de voor opsporing verantwoordelijke instantie, het Openbaar Ministerie, is daarmee bij voorbaat onmogelijk gemaakt. Hierdoor is gehandeld in strijd met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van het bespreken van de zaak door politieambtenaar Y3 met zijn buurvrouw

Bevindingen

1. Tevens klagen verzoekers erover dat politieambtenaar Y3 vóór en na de rechtszaak op 4 mei 2004 over deze zaak heeft gesproken met een buurvrouw. Naar aanleiding van dit gesprek heeft deze vrouw verzoekster op de basisschool aangesproken en haar verboden nog iets met de kinderen te doen, omdat zij bijna een kind zou hebben vermoord. Verzoekster heeft de vrouw, mevrouw Q1, naderhand opgebeld. Zij heeft haar gevraagd hoe zij aan deze informatie kwam. Mevrouw Q1 vertelde haar dat politieambtenaar Y3 bij haar in de straat woont en dat hij haar dit had verteld.

Volgens verzoeker heeft de heer Y3 er zijn missie van gemaakt om zijn bureaus en vrienden te vertellen dat verzoekster bijna een kind zou hebben gewurgd. Y3 wist het allemaal zeker, want hij werkt bij de politie en er waren getuigen geweest. Ook na de uitspraak van de rechtbank heeft hij zijn verhaal herhaald. Dit is de reden dat verzoeker hierover op 22 juli 2004 heeft gesproken met de afdelingschef, de heer Y6. Deze heeft zich volgens verzoekers zeer betrokken getoond en heeft aangegeven dat het lekken van informatie door een medewerker niet was te tolereren. Hij zou daarom een onderzoek laten verrichten door een medewerker van Bureau Interne Zaken. Deze heeft contact opgenomen met verzoeker en telefonisch hebben zij over de zaak gesproken. Na acht weken had verzoeker nog niets van deze medewerker gehoord en heeft hij Y6 gebeld. Deze heeft hem verteld dat de medewerker verzoeker zou moeten rapporteren over de uitkomsten van zijn onderzoek. Dit is echter nooit gebeurd, aldus verzoeker.

2. De korpsbeheerder heeft in zijn brief van 14 juni 2005 laten weten dat de heer Y6 naar aanleiding van het gesprek met verzoeker een medewerker van Bureau Interne Zaken opdracht heeft gegeven contact op te nemen met verzoeker. Op 3 oktober 2004 heeft deze medewerker met verzoeker afgesproken dat deze zijn klacht over de heer Y3 op papier zou zetten en deze naar de korpschef zou sturen. Een klachtbrief hierover heeft de korpschef nooit ontvangen.

In zijn brief van 22 juni 2005 heeft de korpsbeheerder aangegeven dat hij de klacht niet gegrond acht, omdat de betrokken ambtenaar heeft verklaard dat hij niet met zijn bureaus over de zaak heeft gesproken. De korpsbeheerder refereerde hierbij aan de brief die de politieambtenaar op 17 mei 2005 in reactie op de klacht naar de Nationale ombudsman had gestuurd.

3. In deze brief heeft de heer Y3 aangegeven dat hij zich niet kan herinneren dat hij überhaupt zulke uitspraken over verzoekers naar buiten heeft gebracht. Hij kan van zichzelf zeggen dat hij werk en privé zeer gescheiden houdt en dat hij zichzelf een integere politieambtenaar vindt.

4. De afdelingschef, de heer Y6, heeft in reactie op de klacht op 15 mei 2005 laten weten dat hij ervoor had gekozen verzoekers klacht over het lekken van informatie door een politieambtenaar aan derden niet door zijn eigen afdeling te laten afhandelen. Hij heeft deze klacht aan Bureau Interne Zaken overgedragen. Dit heeft hij gedaan omdat het hem

duidelijk was dat het vertrouwen van verzoeker in de politie was geschaad. Het was zijn bedoeling een zo groot mogelijke objectiviteit te bewerkstelligen.

5. Mevrouw Q1, de buurvrouw van politieambtenaar Y3, heeft op 10 mei 2005 een telefonische verklaring afgelegd. Zij heeft verklaard dat zij nog nooit met de heer Y3 over zijn werk heeft gesproken. Zij groet hem wel eens op straat, maar zij zou niet eens weten waar hij werkt. Deze politieambtenaar is een vriend van haar broer, maar ook via hem heeft zij nog nooit iets over zijn werk gehoord. Daar spreekt zij met haar broer ook niet over. Zij kent de heer Y3 als een goede man, die nog nooit een vlieg kwaad heeft gedaan.

Af en toe helpt zij mee op de basisschool, zoals veel moeders doen. Op een gegeven moment heeft zij op school tegen een andere moeder gezegd dat zij niet wilde dat verzoekster klassenvertegenwoordigster zou worden. Zij vond dit geen prettig idee, omdat zij op de kabelkrant en in de krant had gelezen over wat er op 18 januari 2004 was voorgevallen tussen verzoekers en hun buurvrouw. De vrouw tegen wie zij dit heeft gezegd, heeft dit weer tegen een andere moeder gezegd en deze heeft verzoekster vervolgens van het gesprek op de hoogte gesteld. Daarna heeft verzoekster haar opgebeld en haar verteld dat zij niet zomaar conclusies mocht trekken. Zij had het over smaad. Mevrouw Q1 heeft verzoekster toen verteld dat zij een ander verhaal vertelde dan in de kabelkrant en in de krant stond vermeld. Verzoekster heeft haar gezegd dat zij haar op de zwarte lijst zou plaatsen. Hierdoor voelde mevrouw Q1 zich bedreigd en heeft zij op het politiebureau een gesprek gevoerd met de heer Y5. In dit gesprek heeft zij aangegeven dat zij vond dat zij niet zomaar over dit voorval had mogen praten, omdat er twee kanten aan een verhaal zitten. Zij heeft zichzelf hierna voorgenomen niet meer over deze zaak te spreken, hetgeen zij tot op heden heeft gedaan. Zij heeft verzoekster sindsdien ook niet meer gesproken.

6. Volgens verzoekers heeft mevrouw Q1 in het telefoongesprek met verzoekster wel degelijk gezegd dat zij haar informatie van de heer Y3 had. Dit schrijven zij in hun reactie van 22 juli 2005 op het standpunt van de korpsbeheerder en op de verklaringen van de betrokkenen.

Beoordeling

7. In het algemeen onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel over een (onderdeel van een) klacht, als de stellingen van verzoeker (op dat punt) lijnrecht staan tegenover de stellingen van het bestuursorgaan en de betrokken ambtenaren. Die situatie doet zich niet voor als er sprake is van feiten of omstandigheden op grond waarvan aan de ene stelling meer betekenis kan worden gehecht dan aan de andere stelling.

In dit geval staat de lezing van verzoekers lijnrecht tegenover de lezing van de betrokken ambtenaar en mevrouw Q1.

8. Gelet op het feit dat informatie over het voorval op 18 januari 2004 op 19 januari 2004 op de kabelkrant stond en er de daarop volgende dag een stuk in het Eindhovens Dagblad stond, acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat in het dorp enige bekendheid omtrent het voorval bestond. Ook kan de buurvrouw van verzoekers informatie over de gebeurtenissen naar buiten hebben gebracht. Daarnaast hebben zowel politieambtenaar Y3 als mevrouw Q1 verklaard dat zij (met elkaar) niet over deze zaak hebben gesproken. Al met al kan de Nationale ombudsman gezien deze informatie niet anders oordelen dan dat ervan uit moet worden gegaan dat politieambtenaar Y3 met mevrouw Q1 geen informatie over de mishandeling, waarover hij ambtshalve kon beschikken en die hij in het kader van zijn functie niet naar buiten mocht brengen, heeft gedeeld.

Dit klachtonderdeel mist dan ook feitelijke grondslag.

IV. Ten aanzien van het bespreken van de zaak door politieambtenaar Y4 met zijn buurvrouw

Bevindingen

1. Voorts klagen verzoekers erover dat ook een andere politieambtenaar, de heer Y4, met een van zijn burens heeft gesproken over hetgeen is voorgevallen op 18 januari 2004. Verzoekster zat in de ouderraad van de basisschool. De buurvrouw van deze politieambtenaar zat in het bestuur van dezelfde school. Omdat deze vrouw zeker wist dat verzoekster zou worden veroordeeld, is verzoekster geschorst uit de ouderraad. Na de rechtszaak is verzoekster niet meer uitgenodigd voor bijeenkomsten van de ouderraad. Op eigen initiatief is verzoekster toen weer naar vergaderingen gegaan, maar de sfeer was niet prettig. Het gedrag vanuit de schooldirectie en de hele affaire hebben verzoekers er uiteindelijk toe doen besluiten hun kinderen naar een andere school te laten gaan, met als bijkomstigheid dat verzoekster uit de ouderraad is gestapt.

2. De korpsbeheerder heeft in zijn reactie van 14 juni 2005 op dit klachtonderdeel laten weten dat de betrokken ambtenaar inmiddels niet meer werkzaam is bij de politie. De korpsbeheerder heeft zich ten aanzien van dit klachtonderdeel dan ook onthouden van een oordeel.

3. Mevrouw Q2 heeft op 12 augustus 2005 in een telefoongesprek aangegeven dat zij niet met haar buurman over deze zaak heeft gesproken. Zij kent haar burens nauwelijks. Ze zeggen elkaar gedag en daar blijft het bij. Zij wist over het voorval op 18 januari 2004, omdat er iets over in de krant had gestaan.

4. Politieambtenaar Y4 heeft op 23 augustus 2005 verklaard dat hij van het voorval had kennisgenomen via zijn werk. Hij had erover gelezen in een dagrapport in het politieregistratiesysteem. De heer Y4 heeft aangegeven dat hij nooit zaken waarvan hij via zijn werk kennis nam met derden, ook niet met leden van zijn eigen gezin, heeft gedeeld.

Ook nam hij geen ambtelijke stukken mee naar huis. Het contact dat hij met zijn burens, de familie Q2 heeft, bestaat slechts uit het groeten als zij elkaar op straat tegenkomen.

Beoordeling

5. Evenals bij het voorgaande klachtonderdeel, staan de lezingen van verzoekers lijnrecht tegenover die van de betrokken ambtenaar en zijn buurvrouw. Ook in dit geval ontkennen de politieambtenaar en zijn buurvrouw dat zij met elkaar hebben gesproken over de mishandeling op 18 januari 2004. De buurvrouw heeft verklaard dat zij haar informatie uit de krant had gehaald. De politieambtenaar heeft gesteld dat hij niet met zijn buurvrouw, of welke andere derde, heeft gesproken over de mishandeling. Mede gelet op hetgeen de Nationale ombudsman hierboven onder III.8. reeds naar voren heeft gebracht, moet op basis van de informatie die tijdens het onderzoek is vergaard ervan worden uitgegaan dat mevrouw Q2 haar informatie niet van de heer Y4 heeft gekregen.

Ook dit klachtonderdeel mist feitelijke grondslag.

V. Ten aanzien van de informatie die aan de pers was verschaft

Bevindingen

1. Verzoekers klagen er eveneens over dat de informatie die over het voorval op 18 januari 2004 in de krant en op de kabelkrant stond niet volledig was. In de persberichten ontbrak dat verzoekers' kinderen bij de aanvaring aanwezig waren en dat de buurvrouw hen had achtervolgd, op verzoekster was afgestormd en haar hond tegen hen had opgehitst. Dit hebben zij tegenover de politieambtenaren verklaard en staat in hun processen-verbaal van verhoor. Ook hadden verzoekers het op zijn plaats gevonden, als na de uitspraak van de rechtbank een rectificatie in de krant was geplaatst.

2. De korpsbeheerder heeft in zijn brieven van 14 en 22 juni 2005 geschreven dat de regionale persvoorlichting haar informatie rechtstreeks betreft uit het bedrijfsprocessensysteem van de politie. De verkregen informatie wordt niet teruggekoppeld aan de betrokken ambtenaren. In deze zaak heeft geen rectificatie plaatsgevonden, omdat dat in deze niet meer relevant was. De korpsbeheerder acht dit klachtonderdeel niet gegrond.

3. Verzoekers hebben in hun reactie laten weten dat het wel zo kan zijn dat de persvoorlichting haar informatie uit het bedrijfsprocessensysteem haalt, maar dat degene die de informatie daarin zet, wel verantwoordelijk is voor de inhoud ervan. Het plaatsen van een bericht over de uitspraak van de rechter in deze zaak was op zijn plaats geweest, gezien het effect dat het persbericht heeft teweeggebracht. Het hele dorp wist ervan. Het persbericht heeft, naast de schorsing van verzoekster uit de ouderraad van school, ook grote gevolgen gehad voor hun kinderen. Hun zoontje van vier jaar oud mocht een jaar

lang niet op feestjes komen en andere kinderen mochten niet meer met hun twee jonge kinderen spelen. Dit was erg moeilijk uit te leggen aan twee kleuters, aldus verzoekers.

4. De Nationale ombudsman heeft de korpsbeheerder in de loop van het onderzoek nog een aantal nadere vragen gesteld. In reactie hierop heeft de korpsbeheerder bij brief van 12 september 2005 aangegeven dat zijn korps een actief mediabeleid voert. Dat wil zeggen dat de politie op eigen initiatief de media informeert over hetgeen de politie feitelijk doet, voor zover dat als nieuws enige relevantie heeft. Aanhoudingen van personen behoren daar in het algemeen toe, aldus de korpsbeheerder. Bij de beslissing of informatie aan de media zal worden verschaft, maakt de politie een afweging tussen de persoonlijke belangen van de betrokken personen en het algemeen belang. De berichten die aan de media worden verschaft, worden normaliter ontdaan van informatie die rechtstreeks herleidbaar is tot de betrokkenen en worden kort en zakelijk weergegeven.

In deze zaak is de voorlichting onderdeel van de dagelijkse persvoorlichting geweest en het initiatief tot het doen uitgaan van het bericht lag bij de politie.

Er was hier sprake van een aanhouding die binnen de bovengenoemde criteria viel en dus werd hierover een melding gedaan. Dit is gebeurd in de vorm van een persbericht dat op 19 januari 2004 via de fax en het internet is verspreid. De tekst van dit persbericht luidt als volgt:

"Z: Meisje en moeder mishandeld

Zondag rond 16.40 uur zijn in Z in hun woning een 44-jarige man en vrouw aangehouden. Zij hadden kort daarvoor op de A-dijk in Z een 41-jarige vrouw en haar 12-jarige dochter mishandeld. De twee families hadden al jaren ruzie. Zondagmiddag kwamen ze elkaar tegen op een wandelpad aan de A-dijk. Daar vielen woorden over loslopende honden. Dat mondde uit in mishandeling van de vrouw en haar dochter. De politie heeft proces-verbaal tegen hen opgemaakt."

Deze berichtgeving handelde over hetgeen de politie in deze zaak had gedaan: het verrichten van de aanhouding en de reden waarom tot aanhouding was overgegaan, omlijst door een beknopte weergave van de toedracht. De privacy van verzoekers is voldoende in acht genomen; het persbericht bevatte geen informatie die op een of andere manier rectificatie nodig maakt, aldus de korpsbeheerder. Hij heeft vervolgens nog opgemerkt dat persvoorlichting plaatsvindt vanuit de eigen verantwoordelijkheid van de politie als transparant onderdeel van de overheid en dat daarbij doorgaans niet wordt overlegd met de betrokkenen. Dat was in dit geval ook niet gebeurd.

Beoordeling

5. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

6. Conform de Aanwijzing voorlichting opsporing en vervolging (zie Achtergrond, onder 2.) is het voor het Openbaar Ministerie (OM) en de politie mogelijk om informatie over personen in het kader van een strafrechtelijk onderzoek ten behoeve van de media te verstrekken, waarmee een inbreuk op het onder 5. genoemde recht gerechtvaardigd wordt. De Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vormt de grondslag voor de voorlichting. De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en de daarop gebaseerde Aanwijzing Wbp van het OM, bepalen (mede) de grenzen van de voorlichting. Het uitgangspunt is het beginsel "openbaar, tenzij". De mededelingen dienen te berusten op uit het strafrechtelijk onderzoek gebleken feiten en er mogen geen conclusies aan deze feiten worden verbonden. Ook moet ervoor worden gewaakt dat de verstrekte gegevens (in)direct herleidbaar zijn tot de verdachte, getuige, slachtoffers of nabestaanden. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat een combinatie van gegevens als leeftijd, geslacht en woonplaats ertoe kan leiden dat een betrokkene in diens directe woonomgeving als zodanig wordt herkend. Het OM en de politie moeten bij hun wettelijke taak dan ook in het achterhoofd houden dat publiciteit over een strafrechtelijk onderzoek diep kan ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer van de bij de strafzaak betrokken personen. Zij hebben een eigen verantwoordelijkheid voor de informatie die zij naar buiten brengen.

7. Uit de informatie die in de loop van het onderzoek naar voren is gekomen, kan worden vastgesteld dat verzoekers en hun buurvrouw en haar dochter zijn herkend in het persbericht dat naar aanleiding van het voorval op 18 januari 2004 is uitgebracht, omdat "iedereen" in Z van hun betrokkenheid bij het voorval op de hoogte was. Verzoekers klagen er echter niet zozeer over dat zij zijn herkend, als wel dat in het persbericht relevante informatie ontbreekt over de aanwezigheid van hun twee kleine kinderen en de aanstichtende rol die hun buurvrouw heeft gespeeld in deze.

8. De politie heeft ervoor gekozen een persbericht uit te brengen. Op basis van de onder 6. genoemde regelgeving kon de politie overgaan tot het uitbrengen van een persbericht. In dit persbericht heeft de politie beknopt en zakelijk melding gemaakt van de reden waarom proces-verbaal tegen verzoekers is opgemaakt, namelijk de mishandeling van verzoekers' buurvrouw en haar dochter naar aanleiding van onenigheid over loslopende honden. De Nationale ombudsman is echter van mening dat de inhoud van dit persbericht niet volledig is. Immers, wanneer de aangifte die verzoekers jegens hun buurvrouw hadden willen doen daadwerkelijk was opgenomen (zie onder II.), had ook melding gemaakt moeten worden van het proces-verbaal dat tegen de buurvrouw was opgemaakt wegens verdenking van het ophitsen van haar hond en het achtervolgen van verzoekers. Doordat dit is nagelaten, zijn alleen verzoekers aangemerkt als verdachten, hetgeen onmiskenbaar invloed heeft gehad op de wijze waarop zij en hun kinderen zijn bejegend door mensen in hun (directe) omgeving. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat de politie met het uitbrengen van een niet volledig persbericht, onvoldoende rekening heeft gehouden met de

gevolgen die dit heeft gehad voor de

levenssfeer van verzoekers en hun kinderen. Hierdoor is gehandeld in strijd met het recht op eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

VI. Ten aanzien van het observeren op verkeerde momenten

Bevindingen

1. Verzoekers klagen er vervolgens over dat ambtenaren van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost niet op de juiste tijdstippen surveilleren om te kunnen vaststellen dat verzoekers' buurvrouw verzoekster wel degelijk stalkt. De momenten waarop politieambtenaren surveilleren zijn de momenten dat verzoekster met haar kinderen in huis is, bijvoorbeeld tijdens de lunch. Op de momenten dat verzoekster haar kinderen naar school brengt en de buurvrouw haar achtervolgt, is de politie nergens te bekennen. Verzoekster heeft politieambtenaar Y5 hierop aangesproken nadat zij hem een keer door de straat had zien fietsen. De reactie van Y5 was dat hij slechts door de straat fietste om te laten zien dat hij er was, hij deed geen specifiek onderzoek naar deze zaak.

2. Politieambtenaar Y7 heeft in zijn verklaring van 10 mei 2005 aangegeven dat hij zelf nooit opdracht heeft gekregen om te gaan observeren. Hij was er wel van op de hoogte dat collega's van hem deze opdracht wel hebben gekregen. Hij kon niet aangeven hoeveel collega's dit betrof.

3. De Nationale ombudsman heeft de korpsbeheerder bij het openen van het onderzoek een aantal concrete vragen gesteld met betrekking tot de frequentie en de tijdstippen van het surveilleren. De korpsbeheerder heeft in zijn reactie van 14 juni 2005 een heel algemeen antwoord gegeven, namelijk dat politieambtenaar Y5 en zijn collega's op verschillende data en tijdstippen extra in de woonomgeving van klagers hebben gesurveilleerd. Hierbij heeft hij verwezen naar de verklaring die de heer Y5 in het kader van de interne klachtbehandeling op 17 juni 2004 had afgelegd, waarin hij hierover uitgebreid heeft verklaard (zie onder 4.). Ook heeft hij verwezen naar de verklaring die politieambtenaar Y7 op 10 mei 2005 heeft afgelegd.

4. Politieambtenaar Y5 heeft op 17 juni 2004 verklaard dat hij in 2002 met verzoeker en de plaatsvervangend afdelingschef, de heer Y8, een gesprek heeft gevoerd over stalking door de buurvrouw. De heer Y5 gaf aan dat de heer Y8 van mening was dat de politie weinig tegen stalking kon doen. Daar was hij het niet mee eens. Hij verwachtte ook dat er mogelijk nieuwe escalaties zouden ontstaan tussen verzoekers en hun burens. Hij heeft op 25 november 2002 aangifte wegens stalking opgenomen. De heer Y5 heeft destijds aangegeven dat hij ervoor zou zorgdragen dat hij en eventueel collega's van hem zouden

posten om waar te nemen of verzoekers werden gestalkt. Hij heeft verschillende contacten geraadpleegd en hen op de hoogte gebracht van de problematiek. In de tussentijd heeft hij tijdens zijn werkzaamheden beide woningen geobserveerd en geen onregelmatigheden waargenomen. Hij heeft verzoekers' buurvrouw een keer gesproken en haar op de hoogte gesteld van het feit dat hij haar in de gaten hield. Door verscheidene collega's is eveneens gepost, maar ook zij hebben nimmer een strafbaar feit vastgelegd.

5. In zijn brief van 22 juni 2005 heeft de korpsbeheerder dit klachtonderdeel niet gegrond geacht. Hij heeft als reden aangegeven dat er regelmatig op- en onopvallende observaties zijn uitgevoerd, waarbij geen strafbare feiten zijn geconstateerd die als bewijs zouden kunnen dienen voor stalking. Dit is de reden waarom er geen proces-verbaal van is opgemaakt.

6. Uit mutaties uit het politieregistratiesysteem blijkt dat er vier mutaties zijn waaruit blijkt dat er is geobserveerd. Deze observaties vonden op verschillende tijdstippen plaats, soms in burgerkleding en soms in uniform. Op 16 april 2003 heeft Y5 in de middag geobserveerd, in uniform en goed zichtbaar, waardoor veel kinderen naar hem toekwamen. Ook de buurvrouw kwam even kijken, maar verzoekster heeft hij niet gezien. Op 3 oktober 2003 heeft Y5 rond 11:45 uur in burger geobserveerd. Verzoekster en haar buurvrouw gingen op verschillende tijdstippen de deur uit om de kinderen van school te halen en kwamen op verschillende tijdstippen weer thuis. De dag erna, op 4 oktober 2003 heeft Y5 tussen 13:30 en 13:45 uur postgevat terwijl verzoekster met haar kinderen op het veldje speelde. De buurvrouw heeft zich niet laten zien. Volgens verzoekster had zij haar 's ochtends wel gezien. De laatste mutatie is van 25 maart 2004. Toen heeft Y5 tussen 15:25 en 15:40 postgevat bij de woning van verzoekers. Hij heeft de buurvrouw wel met haar kinderen van school zien komen, maar verzoekster niet buiten gezien. Haar fiets stond wel op de oprit.

7. Op 7 oktober 2005 heeft politieambtenaar Y5 een verklaring afgelegd. Hij heeft verklaard dat er veel vaker is gepost dan dat er mutaties van zijn opgemaakt. Als Y5 in de buurt is, neemt hij het verhaal van de stalking mee, maar hiervan maakt hij niet altijd een mutatie op. Hij heeft zich als hij ging posten wel eens met een collega verstopt in de bosjes naast de woning van verzoekers zodat hij kon uitkijken over het speelterrein tegenover hun woning. Eén van die keren heeft hij verzoekster gebeld en haar gevraagd naar buiten te komen, om te zien of de buurvrouw ook naar buiten zou komen. Dit laatste gebeurde niet. Er woont een probleemgezin in de straat van verzoekers waar Y5 wekelijks met een burgerauto op bezoek ging. Als hij daar was, keek hij altijd ook naar de woning van verzoekers om te zien of zich daar stalkingsactiviteiten voordeden. Hij zorgde ervoor dat hij rond schooltijden in de straat was, zodat hij een oogje in het zeil kon houden. Hij zag verzoekster en haar buurvrouw dan na elkaar thuiskomen. Hij heeft nooit iets gezien dat op achtervolging leek.

Y5 kon zich herinneren dat verzoekster hem een keer op het politiebureau heeft gebeld nadat zij hem op de fiets door de straat had zien rijden. Daarnaast heeft hij opgemerkt dat als verzoekster goed had opgelet, zij hem heel veel moet hebben gezien. Y5 heeft aangegeven dat hij veel energie in deze zaak heeft gestoken en dat hij verzoekers altijd serieus heeft genomen.

8. Politieambtenaren Y1 en Y2 hebben op 7 respectievelijk 11 oktober 2005 verklaard dat zij niet betrokken zijn geweest bij de observaties.

Beoordeling

9. Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat gerechtvaardigde verwachtingen van burgers en organisaties jegens bestuursorganen door die bestuursorganen worden gehonoreerd.

10. In deze zaak heeft Y5 tegenover verzoekers aangegeven dat hij en zijn collega's zouden gaan posten om te zien of de buurvrouw verzoekster stalkte.

Uit de mutaties blijkt dat er vier keer is gepost. Uit de verklaringen van Y5 komt naar voren dat hij vele malen heeft gepost, maar dat verzoekster dit niet altijd heeft gemerkt, omdat hij òf in burger was, òf observeerde terwijl hij bij andere mensen was of anderszins in de buurt was òf omdat hij niet zichtbaar was omdat hij zich in een bossage bevond.

Uit het verhoor van 7 oktober 2005 is naar voren gekomen dat Y5 de stalkingszaak serieus heeft genomen en er veel tijd en energie in heeft gestoken. De Nationale ombudsman heeft geen reden te twifelen aan deze inzet. Het feit dat Y5 niet alle observaties in het registratiesysteem heeft opgenomen, draagt niet bij aan het verkrijgen van een goed overzicht van de verrichte handelingen, maar doet er niet aan af dat bij de Nationale ombudsman overtuiging bestaat dat Y5 wel degelijk regelmatig op de cruciale momenten heeft geobserveerd of verzoekster werd achtervolgd door haar buurvrouw. Y5 heeft dan ook niet in strijd met het hierboven genoemde vereiste van rechtszekerheid gehandeld.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

VII. Ten aanzien van het vinden van getuigen

Bevindingen

1. Ten slotte klagen verzoekers erover dat de politie zegt dat zij geen onafhankelijke getuigen van het stalken door de buurvrouw heeft kunnen vinden. Verzoekers hebben zelf in korte tijd van vier mensen een getuigenverklaring verkregen. Van een vriendin, een kennis en van twee buurtbewoners met wie zij geen vriendschapsbanden onderhouden. Eén van hen heeft in haar verklaring van 9 april 2004 geschreven dat politieambtenaar Y5

bij verzoekster om haar gegevens had gevraagd, toen hij van haar had vernomen dat zij wilde getuigen in deze zaak. Deze getuige heeft nooit iets van de heer Y5 of zijn collega's vernomen. Volgens verzoekers hebben zij de politie minimaal drie keer op beschikbare getuigen geattendeerd. Waaronder in een persoonlijk afgegeven brief aan Y5 op 17 februari 2003.

2. De korpsbeheerder heeft in zijn eerste reactie van 14 juni 2005 op de klacht laten weten dat politieambtenaar Y5 noch zijn collega's gedragingen hadden waargenomen waaruit de vermeende stalking kon worden afgeleid. Gelet hierop werden er dan ook geen getuigen gehoord. Tevens heeft de korpsbeheerder geschreven dat verzoekers nimmer getuigen hebben aangedragen, die dan door de politie als zodanig gehoord hadden kunnen worden.

In tweede instantie heeft de korpsbeheerder nog eens benadrukt dat er geen strafbare feiten waren geconstateerd en dat er daardoor geen *onafhankelijke* getuigen zijn gehoord. Hij acht de klacht niet gegrond.

3. Politieambtenaar Y5 heeft in zijn verklaring van 17 juni 2004 aangegeven dat hij in het gesprek dat hij in 2002 met verzoekers heeft gehad, heeft aangegeven dat er getuigen nodig waren om stalkingsgedrag te kunnen vastleggen. De heer Y5 heeft verschillende contacten geraadpleegd en hen op de hoogte gesteld van de problemen tussen verzoekers en hun burens. Toen hij vernam dat er problemen waren geweest tussen verzoekster en de buurvrouw op de kinderopvang, heeft hij contact gezocht met de kinderopvang en navraag gedaan naar het voorval. Er bleken geen getuigen te zijn. Volgens de heer Y5 hebben verzoekers nimmer contact met hem opgenomen over het feit dat er eventueel getuigen waren van het stalken.

Uiteindelijk is de aangifte van stalking van 25 november 2002 geseponeerd omdat er geen getuigen waren, aldus politieambtenaar Y5.

4. Op 7 oktober 2005 heeft Y5 tegenover twee medewerksters van Bureau Nationale ombudsman een verklaring afgelegd. Hij heeft verklaard dat hij zelf nooit heeft gezocht naar getuigen.

De burens die aan de andere zijde van verzoekers wonen, heeft hij niet benaderd als getuigen. Dit heeft hij gedaan uit privacyoverwegingen. Als hij dit had gedaan, had hij hen op de hoogte moeten stellen van wat er aan de hand was tussen verzoekers en hun andere burens. Daarnaast vond de stalking volgens verzoekers plaats op openbare plaatsen, daar kon de politie gemakkelijk zelf surveilleren. Het was dus niet nodig deze burens te benaderen.

Van verzoekster had hij gehoord dat bepaalde mensen, zoals de kapelaan, het schoolbestuur en de huisarts, op de hoogte waren van de problemen met haar buurvrouw. Deze personen heeft Y5 met medeweten van verzoekster benaderd. Hij heeft hen

gevraagd hem te informeren als zij iets merkten van stalking door de buurvrouw. Van hen heeft hij nooit wat vernomen.

Ook heeft hij de eigenaar van de supermarkt, die hij goed kent, gevraagd hem te melden als hem iets opviel rondom verzoekster omdat verzoekster had aangegeven dat zij in de supermarkt regelmatig werd gevolgd door haar buurvrouw. Y5 heeft de eigenaar daarbij niets verteld over haar problemen met de buurvrouw. Van hem heeft hij evenmin iets gehoord.

Verzoekster heeft Y5 verteld dat zij meerdere onafhankelijke getuigen had. Y5 heeft echter nooit iets van deze getuigen gehoord. Hij was ook niet op de hoogte van de vier getuigenverklaringen uit april 2004 die verzoekers naar de Nationale ombudsman hebben gestuurd. Hij heeft deze nooit gekregen, terwijl hij wel naar getuigenverklaringen heeft gevraagd. Y5 vond het vreemd dat hij deze nooit van verzoekers heeft gekregen. Y5 heeft nog benadrukt dat het hem niet ging om onafhankelijke getuigen, getuigen op zich waren voor hem al voldoende.

Tevens heeft Y5 opgemerkt dat er in het dorp veel over het voorval op 18 januari 2004 is gesproken; iedereen weet van het probleem. Het verbaast hem dat er nooit iemand met een verhaal naar hem toekomt dat hij of zij iets heeft gezien.

5. Politieambtenaren Y1 en Y2 hebben op 7 respectievelijk 11 oktober 2005 verklaard dat zij niet betrokken zijn geweest bij de verdere afhandeling van deze zaak en zich met het zoeken naar getuigen niet hebben beziggehouden.

Beoordeling

6. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven. Dit brengt met zich mee dat van de politie mag worden verwacht dat zij, voor zover mogelijk, actief getuigen benadert teneinde van hen een verklaring af te nemen waarvan de inhoud van belang kan zijn voor het opsporingsonderzoek naar aanleiding van de aangifte.

7. Y5 heeft tijdens het gesprek dat hij in november 2002 met verzoekers heeft gevoerd aangegeven dat het belangrijk is getuigen te vinden die kunnen bevestigen dat verzoekster hinderlijk wordt gevolgd door haar buurvrouw.

De Nationale ombudsman is het met Y5 eens dat stalking een bewijstechnisch lastige zaak is en dat het daarom van belang is dat verzoekers namen van getuigen van voorvallen doorgeven aan de politie. Immers, de politie kan niet iedereen in de (directe) woonomgeving of uit het dorp van verzoekers benaderen om bij hen na te vragen of zij iets van stalking hebben gemerkt en of zij daarover een getuigenverklaring willen afleggen. Dit

zou ook een te vergaande schending van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen meebrengen. Enige informatieverstrekking van de zijde van de aangever is in zo'n zaak dan ook noodzakelijk.

8. Verzoekers hebben bij het doen van aangifte een overzicht van alle stalkingsactiviteiten van de buurvrouw tot dan toe overgelegd en een brief van 17 februari 2003 aan politieambtenaar Y5. In dit overzicht en in deze brief zijn namen genoemd van getuigen. Onder andere van de voorzitter van de kinderopvang, een leraar van school en van twee personen die in april 2004 een getuigenverklaring hebben afgelegd. Het is de Nationale ombudsman niet gebleken dat verzoekers aan de politie naast de personen uit dit stalkingoverzicht en deze brief, nog andere namen van getuigen hebben doorgegeven, die de zij had kunnen benaderen.

Politieambtenaar Y5 heeft verklaard dat hij bij de kinderopvang, nadat hij hoorde dat er daar problemen tussen verzoekster en haar buurvrouw waren geweest, navraag naar dit voorval heeft gedaan. Ook heeft hij bij het schoolbestuur geïnformeerd. Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman is niet gebleken dat Y5 de overige personen die in het stalkingoverzicht worden genoemd, heeft benaderd voor het afleggen van een verklaring. Wel is uit het onderzoek naar voren gekomen dat Y5 diverse andere personen heeft benaderd voor het verschaffen van informatie.

De Nationale ombudsman is het geheel overziend van oordeel dat Y5 zich voldoende heeft ingespannen om getuigen van stalking te vinden. Het feit dat zijn inspanningen geen getuigen hebben opgeleverd, doet daaraan niet af. De Nationale ombudsman had het wel op zijn plaats gevonden als Y5 de vriendin van verzoekster die volgens het stalkingoverzicht regelmatig getuige zou zijn geweest van achtervolgingen door de buurvrouw, had benaderd teneinde een verklaring af te leggen, maar deze constatering is niet voldoende om tot de conclusie te komen dat Y5 in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving heeft gehandeld.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost, is

gegrond ten aanzien van:

- het weigeren aangifte van verzoekers op te nemen, wegens schending van het vereiste van fair play;

- het verschaffen van informatie aan de pers, wegens schending van het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

niet gegrond ten aanzien van:

- het bespreken van de zaak door politieambtenaar Y3 met zijn buurvrouw;
- het bespreken van de zaak door politieambtenaar Y4 met zijn buurvrouw;
- het observeren op verkeerde momenten;
- het vinden van getuigen;
- het beschuldigen van poging tot moord;
- het intimideren;
- het uitlachen;
- het schreeuwen.

Ten aanzien van het onder psychische druk zetten van verzoekster onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel.

Onderzoek

Op 10 november 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer en mevrouw X te Z, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost (de burgemeester van Eindhoven), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd acht betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te 's-Hertogenbosch over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder, de betrokken ambtenaren Y1 en Y deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoekers gaf aanleiding het verslag te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van verzoekers, met bijlagen, waaronder:

de klachtbrief van verzoekers van 25 september 2002 aan de korpschef;

brief van verzoekers van 29 oktober 2002 dat ze de klacht willen aanhouden;

reactie van de klachtencoördinator van 4 november 2002;

proces-verbaal van aangifte wegens stalking van 25 november 2002;

resumé van de diverse stalkingsacties van verzoekers' buurvrouw, opgesteld door verzoekster;

brief van verzoeker aan politieambtenaar Y5 van 17 februari 2003, met betrekking tot het stalken door de buurvrouw en getuigen ervan;

persbericht in de Grenskoerier (televisie) van 19 januari 2004;

persbericht van het Eindhovens Dagblad van 20 januari 2004;

brief van het arrondissementsparket te 's-Hertogenbosch van 31 maart 2004, waarin staat dat het Openbaar Ministerie niet over zal gaan tot vervolging van verzoekers' buurvrouw;

getuigenverklaring van mevrouw Q3 van 5 april 2004;

getuigenverklaring van mevrouw Q4 van 9 april 2004;

getuigenverklaring van mevrouw Q5 van 13 april 2004;

getuigenverklaring van mevrouw Q6 van 14 april 2004;

vervolgklacht van verzoekers van 16 mei 2004 aan de korpschef;

vonnis van de rechtbank te 's-Hertogenbosch van 16 juni 2004 naar aanleiding van de aangifte jegens verzoeker door de buurvrouw;

vonnis van de rechtbank te 's-Hertogenbosch van 16 juni 2004 naar aanleiding van de aangifte jegens verzoekster door de buurvrouw;

advies van de hoofdofficier van justitie te 's-Hertogenbosch aan de korpsbeheerder van 25 juni 2004 in verband met de klacht van verzoekers;

standpunt van de korpsbeheerder van 12 juli 2004 op de klacht

brief van verzoekers van 6 maart 2005 aan de Nationale ombudsman, met een overzicht van de keren dat de politie heeft geweigerd aangifte op te nemen.

Stukken die de korpsbeheerder aan de Nationale ombudsman heeft toegezonden die betrekking hebben op de klacht:

proces-verbaal van aanhouding van verzoekster van 18 januari 2004;

proces-verbaal van aanhouding van verzoeker van 18 januari 2004;

proces-verbaal van aangifte door verzoekers' buurvrouw van 18 januari 2004;

proces-verbaal van verhoor van verzoekster van 18 januari 2004;

proces-verbaal van verhoor van verzoeker van 18 januari 2004;

proces-verbaal van verhoor van het buurmeisje van verzoekers van 18 januari 2004;

proces-verbaal van het tweede verhoor van verzoeker van 18 januari 2004;

proces-verbaal van verhoor van verzoekers' buurvrouw van 18 januari 2004;

proces-verbaal van aangifte van het buurmeisje van verzoekers van 18 januari 2004;

proces-verbaal van het tweede verhoor van verzoekster van 18 januari 2004;

een uitdraai van de mutaties uit het bedrijfsprocessensysteem die op deze zaak betrekking hebben van de periode 12 juni 2001 tot 2 juli 2003.

Telefoongesprek van een medewerkster van Bureau Nationale ombudsman met verzoekster op 2 maart 2005.

Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 27 april 2005.

Reactie van verzoekers van 8 mei 2005 op de brief van de Nationale ombudsman van 27 april 2005.

Verklaring van getuige Q1 van 10 mei 2005.

Verklaring van betrokken ambtenaar Y7 van 10 mei 2005.

Verklaring van betrokken ambtenaar Y6 van 15 mei 2005.

Verklaring van betrokken ambtenaar Y3 van 17 mei 2005.

Standpunt van de korpsbeheerder van 14 en 22 juni 2005, met bijlagen, waaronder:

een verslag van het gesprek dat de klachtbehandelaar op 15 juni 2004 heeft gevoerd met betrokken ambtenaar Y.

een verslag van het gesprek dat de klachtbehandelaar op 17 juni 2004 heeft gevoerd met betrokken ambtenaar Y1.

en verslag van het gesprek dat de klachtbehandelaar op 17 juni 2004 heeft gevoerd met betrokken ambtenaar Y5.

een verslag van het gesprek dat de klachtbehandelaar op 30 juni 2004 heeft gevoerd met betrokken ambtenaar Y2.

Reactie van verzoekers van 22 juli 2005.

Verklaring van getuige Q2 van 12 augustus 2005.

Verklaring van politieambtenaar Y4 van 23 augustus 2005.

Nadere reactie van de korpsbeheerder van 12 september 2005.

Verklaring van politieambtenaar Y5 van 7 oktober 2005.

Verklaring van politieambtenaar Y van 7 oktober 2005.

Verklaring van politieambtenaar Y1 van 7 oktober 2005.

Verklaring van politieambtenaar Y2 van 11 oktober 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Opnemen aangifte

1.1. Artikel 161 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) geeft een ieder die kennis draagt van een strafbaar feit de bevoegdheid daarvan aangifte te doen. Die bevoegdheid houdt een dienovereenkomstige aanspraak in, namelijk dat de aangifte wordt opgenomen. Zo bevat artikel 163 Sv de verplichting voor opsporingsambtenaren om een aangifte van een strafbaar feit op te nemen.

Deze plicht tot het opnemen van de aangifte staat los van de vraag of aan die aangifte verder vervolgd zal worden gegeven. Wanneer bij de politie aangifte wordt gedaan, mag van haar worden verwacht dat zij deze aangifte opneemt op het moment dat deze wordt gedaan. Voor zover de feitelijke mogelijkheid daartoe op dat moment, objectief gezien, ontbreekt, dient degene die aangifte wenst te doen daartoe zo spoedig mogelijk alsnog de gelegenheid te krijgen.

Twijfel bij de betrokken politieambtenaar over de vraag of al dan niet sprake is van een strafbaar feit mag er niet aan in de weg staan dat hij gevolg geeft aan zijn wettelijke plicht tot het opnemen van een aangifte. In het geval van dergelijke twijfel dient hij het over te laten aan de officier van justitie om ter zake een standpunt te bepalen en dat kenbaar te maken aan de persoon die aangifte deed. Voor betrokkene staat dan, in het geval van een besluit tot niet-vervolgung, de mogelijkheid open van beklag bij het gerechtshof, ingevolge artikel 12 Sv.

Een uitzondering op het voorgaande kan alleen worden aangenomen in het geval dat al op voorhand, zonder enig verder onderzoek, en zonder de minste twijfel, kan worden vastgesteld dat de gedraging of gebeurtenis die ter kennis van de politie wordt gebracht niet is te kwalificeren als een strafbaar feit. Wanneer de politie die opvatting heeft, behoort zij in beginsel de ruimte te hebben om daarvan blijk te geven. Te allen tijde moet zij echter voorkomen dat in zo'n geval haar opvatting de inzet wordt van een discussie met de persoon die aangifte wenst te doen. Dat is ook in het belang van de geloofwaardigheid van de politie.

1.2. Wetboek van Strafvordering

Artikel 12, eerste lid

"Wordt een strafbaar feit niet vervolgd of de vervolging niet voortgezet, dan kan de rechtstreeks belanghebbende daarover schriftelijk beklag doen bij het gerechtshof, binnen het rechtsgebied waarvan de beslissing tot niet vervolging of niet verdere vervolging is genomen. Indien de beslissing tot niet vervolging is genomen door de officier van justitie bij het landelijk parket, is bevoegd het gerechtshof te 's-Gravenhage."

Artikel 161

"Ieder die kennis draagt van een begaan strafbaar feit is bevoegd daarvan aangifte of klachte te doen."

Artikel 163

- "1. De aangifte van eenig strafbaar feit geschiedt mondeling of schriftelijk bij den bevoegden ambtenaar, hetzij door den aangever in persoon, hetzij door een ander, daartoe door hem van eene bijzondere schriftelijke volmacht voorzien.
2. De mondelinge aangifte wordt door den ambtenaar die haar ontvangt, in geschrifte gesteld en na voorlezing door hem met den aangever of diens gemachtigde ondertekend. Indien deze niet kan teekenen, wordt de reden van het beletsel vermeld.
3. De schriftelijke aangifte wordt door den aangever of diens gemachtigde ondertekend.
- (...)
5. Tot het ontvangen van de aangiften bedoeld in de artikelen 160 en 161, zijn de opsporingsambtenaren, en tot het ontvangen van de aangiften bedoeld in artikel 162, de daarbij genoemde ambtenaren verplicht. (...)"

2. Aanwijzing voorlichting opsporing en vervolging, geldig van 1 augustus 2002 tot 1 augustus 2006, Stcrt. 2002, 140

"Achtergrond

Het algemeen belang van het recht op informatie en van het waarborgen van de publieke controle op overheidshandelen brengt mee dat bestuursorganen bij de informatieverstrekking aan de media en derden (zoals bijvoorbeeld slachtoffers en andere belanghebbenden) een zo groot mogelijke openbaarheid behoren te betrachten. In het kader van hun maatschappelijke taak verlangen de media van de zijde van het Openbaar Ministerie (OM) en de politie informatie over het opsporings- en vervolgingsbeleid in het algemeen, maar ook over concrete strafzaken. Uitgangspunt bij de voorlichting door en onder het gezag van het OM is het beginsel "openbaar, tenzij". Informatie wordt in beginsel verstrekt, tenzij er zwaarwegende en objectieve argumenten zijn om dat niet te doen. In dergelijke gevallen moet het OM gemotiveerd aangeven waarom bepaalde informatie niet wordt verstrekt. Het OM zal steeds een afweging maken bij de persvoorlichting. Een afweging waaraan wetten, wettelijke taken en diverse belangen ten grondslag liggen.

Deze aanwijzing bevat de (wettelijke) kaders en uitgangspunten voor persvoorlichting door het Openbaar Ministerie. Hieronder valt ook de persvoorlichting van de politie, bijzondere opsporingsdiensten en KMar in het kader van justitieel optreden. De voor de OM-persvoorlichting relevante wetten en regelingen zijn in deze aanwijzing weergegeven.

(...)

Informatieverstrekking

Juridisch kader

De basis voor de voorlichting over opsporing en vervolging is de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Op grond van de Wob kan een onderscheid worden gemaakt tussen passieve en actieve voorlichting (art. 8 lid 1 en art. 3 lid 1). Artikel 8 lid 1 Wob verplicht onder omstandigheden tot actieve voorlichting.

De voorlichting door het OM bestaat hoofdzakelijk uit informatieverstrekking aan burgers en media over concrete strafzaken. Vaak zal dat passieve verstrekking zijn, maar het kan soms geboden zijn dat het OM in een zaak actief naar buiten treedt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer er maatschappelijke belangstelling voor een bepaald onderwerp bestaat, wanneer onrust door een bepaald voorval is teweeggebracht of wanneer het gewenst is het publiek in verband met geruchtmakende zaken te informeren over het beleid met betrekking tot dergelijke zaken. De actieve informatieplicht uit de Wob - een overheidsorgaan verschaft burgers uit eigen beweging informatie indien dit in het belang is van een goede en democratische bestuursvoering - reikt echter veel verder. Om inhoud te geven aan de verplichtingen uit hoofde van de Wob en de eigen inzichten over de verwevenheid van voorlichting met de taakuitoefening, zal het OM daarom op de geëigende momenten en onderwerpen actief naar buiten treden.

(...)

De Wet openbaarheid van bestuur vormt de grondslag voor de voorlichting door het Openbaar Ministerie. De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) - die op 1 september 2001 de Wet persoonsregistraties heeft vervangen - en de daarop gebaseerde aanwijzing Wbp van het Openbaar Ministerie, bepalen (mede) de grenzen van de voorlichting.

In verband met de Wet bescherming persoonsgegevens is de Wet openbaarheid van bestuur gewijzigd. In de Wob geldt nu een absolute weigeringsgrond voor het verstrekken van bijzondere persoonsgegevens. De Wbp bepaalt dat strafrechtelijke persoonsgegevens vallen onder die bijzondere persoonsgegevens. Deze wettelijke bepalingen betekenen voor de persvoorlichting van OM en politie een wijziging ten opzichte van het verleden. Waar ten aanzien van de persvoorlichting op basis van de Wob eerst een belangenafweging plaatsvond, kan deze niet meer plaatsvinden ten aanzien van strafrechtelijke persoonsgegevens. Het OM en de politie mogen deze gegevens als het gaat om persvoorlichting in het algemeen niet verstrekken wanneer deze verstrekking kan leiden tot de identificatie van de persoon.

Strafrechtelijke persoonsgegevens zijn die gegevens die direct of indirect redelijkerwijs tot de identificatie van een persoon als verdachte of dader kunnen leiden. Daarbij moet rekening worden gehouden met de mogelijkheden die de ontvanger van de informatie heeft om de identificatie tot stand te brengen. Het Openbaar Ministerie en de politie dienen dus te overwegen dat journalisten over veel meer bronnen beschikken en dat die bronnen,

gecombineerd met de door het OM of de politie verstrekte informatie, kunnen leiden tot identificatie. Daarbij gelden uiteraard grenzen van redelijkheid. Bij gegevensverstrekking houdt het OM in ieder geval rekening met openbare bronnen en met informatie waarover de journalist in het concrete geval beschikt. Overigens kunnen ook andere gegevens uit het strafrechtelijke dossier onder de bijzondere persoonsgegevens vallen. Dit zijn gegevens over godsdienst, levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven en gegevens over het lidmaatschap van een vakvereniging (zie paragraaf 2 van de Wbp).(…).

(…)

Bij zowel de actieve als passieve voorlichting bekijken het OM en de politie telkens welke persoonsgegevens verstrekt kunnen worden. Als het niet gaat om strafrechtelijke persoonsgegevens of andere gegevens waarvan in de Wbp is vermeld dat deze niet openbaar mogen worden gemaakt, wanneer opsporings-, vervolgings-, en privacybelangen zich hiertegen niet verzetten kan informatie in beginsel worden verstrekt.

Personen en zaken

De wettelijke ontwikkelingen leiden ertoe dat het OM en de politie in de voorlichting ten aanzien van strafrechtelijke persoonsgegevens nog zorgvuldiger moeten zijn dan daarvoor. Dat geldt voor passieve en actieve voorlichting. Bij het verstrekken van een combinatie van gegevens, zoals bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, beroep en woonplaats, dient te worden bekeken of juist deze combinatie niet indirect kan leiden tot identificatie. Dat geldt zowel bij het uitbrengen van een persbericht door OM of politie als in antwoord op vragen van journalisten om bepaalde gegevens te bevestigen of ontkennen.

De Wbp en de Wob zijn mede aanleiding voor een voorlichtingsbeleid bij het Openbaar Ministerie dat zich meer richt op "zaken" dan op personen. Voor zover de belangen van het opsporingsonderzoek dat toelaten, zal meer worden gezegd over het opsporingsonderzoek dan over de mensen op wie zich dat onderzoek richt. Er zal meer informatie worden verstrekt over de wijze van vervolgen dan over de persoon die vervolgd wordt.

Bij voorlichting over personen dienen OM en politie zich niet alleen bewust te zijn van de wettelijke verplichting die zij hebben ten aanzien van bescherming van de persoonlijke levenssfeer van verdachten en daders. Het OM heeft ook een wettelijke taak bij het beschermen van de privacy van andere bij strafzaken betrokken personen, zoals slachtoffers, nabestaanden, getuigen en aangevers.

(…)

Publicatie van persoonsgegevens, die leiden tot identificatie van een verdachte of dader, is de verantwoordelijkheid van de media en niet die van politie en OM, ook als het gaat om mensen van wie de identiteit al bekend is. Alleen wanneer een verdachte zelf

verantwoordelijk is voor het bekend worden van zijn identiteit, wordt kennelijk geen inbreuk gemaakt op zijn persoonlijke levenssfeer door voorlichting door het OM of politie.

(...)

Afweging van belangen

De wettelijke verantwoordelijkheid van het OM brengt met zich mee dat het OM en de onder gezag van het OM opererende diensten bij de voorlichting over individuele strafzaken steeds rekening moeten houden met de belangen van opsporing en vervolging. Deze belangen kunnen soms haaks staan op het belang van de openbaarheid.

Daarnaast moet het OM op grond van zijn wettelijke taak, de Wbp en de Wob de persoonlijke levenssfeer van de bij strafzaken betrokken personen in acht nemen. Publiciteit over een strafrechtelijk onderzoek kan immers diep ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. De bescherming komt niet alleen toe aan verdachten, maar ook - en zeker niet in de laatste plaats - aan slachtoffers, nabestaanden, aangevers en getuigen.

Het OM zal bij de persvoorlichting in concreto telkens een afweging maken, waarbij het OM zich bovendien dient te houden aan de beperkte grenzen van de Wbp. Ondanks het beginsel "openbaar, tenzij" zal deze afweging lang niet altijd in het voordeel van de openbaarheid uitvallen. De belangenafweging kan heel complex zijn en in de diverse stadia van opsporing en vervolging ook tot verschillende resultaten leiden. Het belang van openbaarheid en openheid weegt zwaar voor het Openbaar Ministerie. Wanneer andere belangen of wetgeving die openbaarheid in de weg staan, zal het OM zoveel mogelijk inzichtelijk maken waarom de afweging leidt tot dit resultaat.

Dit betekent ook dat de eigen afweging van een journalist (of een van de betrokkenen in een onderzoek of strafzaak) nooit in de plaats van de belangenafweging van het OM kan komen. Dat zou immers de eigen verantwoordelijkheid van het OM miskennen. Steeds zal voorafgaande aan de informatieverstrekking een afweging behoren plaats te vinden of en op welke wijze informatie over een strafzaak aan de media of anderen kan worden verstrekt. De eigen verantwoordelijkheid brengt met zich mee dat het OM niet altijd even snel de pers te woord kan staan als andere betrokken partijen. Bovendien kan het OM geen commentaar leveren voordat men de ter zake doende feiten verzameld en gerangschikt heeft.

(...)

Aandachtspunten

Aan de hand van wetgeving, jurisprudentie en beleidskeuzes is het mogelijk puntsgewijs een aantal aandachtspunten te formuleren waarmee rekening dient te worden gehouden

bij persvoorlichting door het Openbaar Ministerie, politie, bijzondere opsporingsdiensten en KMar.

(...)

Bij persvoorlichting door de politie en het OM dient de vereiste objectiviteit steeds te worden gehandhaafd en dient deze te worden gekenmerkt door een zakelijke toonzetting. Zo moet steeds worden benadrukt dat (bij bijvoorbeeld een aanhouding of een dagvaarding) er slechts sprake is van een verdenking.

De mededelingen dienen te berusten op de uit het desbetreffende strafrechtelijk onderzoek gebleken feiten en hieraan mogen niet onnodig op enigerlei wijze als (strafrechtelijk) kwalificerend te beschouwen conclusies worden verbonden.

Het OM en de politie verstrekken geen gegevens die (in-)direct herleidbaar zijn tot de persoon van de verdachte(n). Dat geldt bijvoorbeeld voor informatie als initialen, leeftijd, beroep, woonomgeving of andere omstandigheden waardoor betrokkene gemakkelijk herkenbaar wordt voor zijn woon- en werkomgeving. Indien persoonlijke of functionele gegevens bekend worden gemaakt, dan zijn dat slechts die gegevens die een duidelijke relatie hebben met het feit waarbij iemand betrokken is.

Gegevens over godsdienst, levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven en gegevens over het lidmaatschap van een vakvereniging van een verdachte of dader worden in principe niet verstrekt.

In de regel wordt bij gevoelige en zeer geruchtmakende zaken privacygevoelige informatie, zoals bijvoorbeeld een aanhouding, pas actief gemeld na de zitting van de raadkamer van de rechtbank waarin wordt beslist of een verdachte gevangen wordt gehouden. Ook passief is het beleid in dergelijke zaken terughoudend. Op concrete vragen kunnen aantallen aanhoudingen worden vermeld of bevestigd, maar namen en initialen niet. Op deze regel zijn uitzonderingen mogelijk. Deze moeten onderbouwd kunnen worden.

Van slachtoffers, nabestaanden, getuigen en aangevers worden geen gegevens aan de media verstrekt die er toe kunnen leiden dat de identiteit van deze personen bekend wordt, tenzij de identiteit al dusdanig bekend is dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in redelijkheid niet meer te verzekeren valt. Dit betekent dat in de regel dient te worden volstaan met de vermelding van leeftijd, geslacht en woonplaats.

(...)

Wanneer voorlichting door politie of OM achteraf (gedeeltelijk) onjuist is gebleken en heeft geleid tot onjuiste berichten in de media, dient hiervan actief mededeling te worden gedaan aan de media."

3. Wetboek van Strafrecht

Artikel 285b

"1. Hij, die wederrechtelijk stelselmatig opzettelijk inbreuk maakt op eens anders persoonlijke levenssfeer met het oogmerk die ander te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden dan wel vrees aan te jagen wordt, als schuldig aan belaging, gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of een geldboete van de vierde categorie.

2. Vervolging vindt niet plaats dan op klacht van hem tegen wie het misdrijf is begaan."